

1339. VUGHT – Kamp Vught 11,5 km

www.wandelgidsbrabant.nl
www.wandelgidszuidlimburg.com

GPS afstand	Looptijd	Hoogteverschil	Totaal omhoog
11,49 km	2.25 uur	1 m	1 m

Ten westen van Vught ligt de bosrijke Vughtse Heide en de grote recreatieplas De IJzeren Man. Doel van deze gemakkelijke wandeling is het Nationaal Monument Kamp Vught, een voormalig SS-kamp van waaruit Joden werden getransporteerd naar Duitsland en Polen. U wandelt via Lunettes, kleine omgrachte verdedigingswerken en leuke bospaadjes naar de recreatieplas "De IJzeren Man" waar u een eind langs loopt. Voorbij het natuurbad loopt u langs de prachtige grachten van de Lunetten naar het grote Fusillademonument waar 329 mannen aan het eind van de Tweede Wereldoorlog zijn geëxecuteerd. Even verder kunt u een uitstapje maken naar Barak 1b, de laatst overgebleven barak van Kamp Vught, de wandeling wordt dan 600 m langer. Dan passeert u het Nationaal Monument Kamp Vught waar u het museum kunt bezoeken en waar u langs het nagebouwd concentratiekamp komt. Via een mooi stuk langs het Drongelse kanaal en over heidegebied met een aantal mooie vennen loopt u terug naar Boerderij De Loonsebaan. Een wandeling met natuur en historie.

Meer informatie over kopen entreebewijzen en openingstijden van het Nationaal Monument Kamp Vught en barak 1 B vindt u op de website <https://www.nmkampvught.nl> Zeker eens gaan bezoeken.

Startadres: Boerderij de Loonsebaan, Loonsebaan 88, Vught. Tel: 073-6563823. Geopend: maandag t/m vrijdag vanaf 11.00 uur, zaterdag en zondag vanaf 10.00 uur. Parkeer op de parkeerplaats.

Wandelgids Limburg
www.wandelgidslimburg.com

1339. VUGHT – Kamp Vught 11,5 km

1. Staande op de parkeerplaats met uw rug naar de doorgaande weg loopt u naar de rechterhoek naar de achterkant van het restaurant en gaat u over het tegelpad. Meteen daarna gaat u L over het bruggetje en aan de ongelijke 4-sprong gaat u RD over het bospad. Aan de T-splitsing voor een ven gaat u L over het paadje met rechts het ven. Aan de 3-sprong, einde ven, gaat u L over het paadje dwars door de heide. Aan de ruime zanderige kruising gaat u L over de brede zandweg. Na bijna 100 m gaat u aan de volgende kruising R over de brede zandweg. Negeer zijpaadjes. Na 100 m gaat u aan de 4-sprong L over het pad door de heide/grasland en u loopt even verder het bos in. Aan de 3-sprong in de bosrand gaat u L. Steek de brede zandweg over en loop bij paaltjes RD door een stuk grasland. Meteen daarna aan de ruime Y-splitsing gaat u R over het zandpad door de heide. Aan de volgende Y-splitsing gaat u L over het zandpad. (U verlaat hier de pijl). U loopt het bos in en negeer meteen smal zijpaadje rechts. Aan de kruising bij houten paaltjes gaat u R en negeer zijpaadje links. Aan de 4-sprong gaat u RD met links de parkeerplaats en loop door tot waar het infobord "Vughtse Heide" staat. Ga bij dit bord RD en loop bij bordje "Militair oefenterrein Vughtse Heide" RD over het bospad. Na 100 m gaat u aan de kruising RD met rechts de gracht horende bij Lunet 3, een van de 8 Lunettes waarvan er drie op de Vughtse Heide staan.

(Een lunet is een klein omgracht verdedigingswerk in de vorm van een halve maan (in het Frans-lune). In

de 19de eeuw legde koning Willem II rondom 's-Hertogenbosch een ring van verdedigingswerken aan om eventuele aanvallen door Belgische en Franse troepen uit het zuiden af te slaan).

Negeer meteen zijpad links en blijf vlak langs de gracht lopen. Let op! Na bijna 150 m steek u schuin L de zandvlakte over en loop RD over het bospad. (U loopt dus niet verder langs de gracht van Lunet 3). Vlak daarna steekt u de bosgrindweg over en loopt u RD over het bospad. Aan de kruising met smal paadje gaat u RD. 30 m verder gaat u aan de 3-sprong, met restanten van 2 afgezaagde bomen op het pad, L over het smalle bospad. Negeer zijpaadjes. Na 150 m gaat u aan de T-splitsing L over het brede bospad.

2. Meteen daarna aan de kruising bij wegwijzer en infobord gaat u RD over het tweerichtingsfietspad. Steek vlak daarna de doorgaande klinkerweg over en loop bij wandelknooppunt (wkp) 18 RD (31). Let op! Na 10 m, met rechts het infobord "de IJzeren Man boulevard" gaat u L over het smalle bospad. Aan de T-splitsing voor witte villa gaat u R over het pad met links de witte villa/haag. Na 100 m aan de 3-sprong bij liggende oude boomstam gaat u RD. Volg geruime tijd het smalle pad met even verder links de spoorlijn Den Bosch-Tilburg. Na 700 m, vlak voordat het pad (even) steil gaat dalen, gaat u aan de 3-sprong R (geel). Na 100 m gaat u aan de kruising, met naaldboom in het midden, R. Aan de asfaltweg (IJzerenman boulevard) gaat u L met rechts de grote recreatieplas de IJzeren Man.

(Hier heeft u mooi zicht over de recreatieplas, Hier staat ook een zitbank)

Waar na 100 m de dalend asfaltweg naar links buigt, gaat u bij zitbank RD (pijl) over het zandpad met rechts het meer. Negeer zijpaden. Na 200 m gaat u aan de T-splitsing R over het zandpad. Loop RD door de "greppel" en volg RD het pad. Na 150 m aan het eind van het pad heeft u prachtig uitzicht over het meer.

(De IJzeren Man, een voormalige zand- grindgroeve, is genoemd naar de stoombaggermolen die het zand afgroef.

De komst van deze baggermolen leidde tot veel onrust bij de arbeiders, die, toen ze hoorden dat een baggermolen kwam, in staking gingen. Ze waren bang dat deze baggermolen, die zij inmiddels de scheldnaam "De IJzeren Man" hadden gegeven, hun werk zou overnemen en zij hun baan zouden verliezen).

3. Loop hetzelfde pad terug naar de "greppel" en ga meteen na de "greppel" R over het pad dat meteen naar links buigt met rechts het meer en links de afrastering/klimophaag van tuin van aardig optrekje. Na 250 m passeert u een aanlegsteiger. 100 m verder aan het einde van de takkenhaag gaat u aan de 3-sprong RD verder langs het meer. Aan de Y-splitsing gaat u R/RD. Vlak daarna gaat u R over het asfaltpad met links de smalle asfaltweg. Na 100 m voorbij zitbank gaat u over het rechts van de weg gelegen zandpaadje lopen.

(U kunt ook het asfaltpad RD blijven volgen. Links in de verte ziet u de St. Nicolaaskerk (1901) in Helvoirt).

Aan het eind van het zandpad gaat u R verder over het asfaltpad. Aan de T-splitsing bij ANWB paddenstoelwegwijzer en voor grote mooie tuin, horende bij het leuke optrekje dat u even verder links passeert, gaat u R over de asfaltweg met rechts het meer. Vlak voor "brug" over de Broekleij gaat u bij wkp 29 R (19) over het asfalt-fietspad. Na 10 m gaat u R over het pad met rechts de recreatieplas. Negeer zijpaden links. (U loopt nu parallel aan het links gelegen asfalt-fietspad). Na 700 m gaat u aan het eind van het pad voor hoge afrastering L over het asfaltpad. Vlak daarna gaat u aan de 3-sprong R (pijl) over het asfalt- fietspad met rechts afrastering. Let op! Na 200 m gaat u L over het bospaadje. Na 10 m gaat u aan de 3-sprong R/RD over het paadje dat meteen naar rechts buigt met links de Broekleij. Negeer zijpaadjes. Na 400 m loopt u bij markeringspaal RD (wit-rood/pijl) over het asfaltpad. *(Rechts ziet u hier een speeltuin bij de IJzeren Man).* Waar na 100 m het asfalt- fietspad naar rechts buigt, loopt u RD over de zandgrindweg met links de grote parkeerplaats.

4. Aan het eind van de parkeerplaats volgt u RD het asfalt- fietspad met rechts de gebouwen van het natuurstrandbad. Aan het eind van de links gelegen grote fietsenstalling en voor het strandpaviljoen (nr. 3) gaat u meteen L over de

klinkerweg en volg dan RD het asfaltpad richting bushalte. Aan de T-splitsing voor bushokje gaat u R over het tweerichtingsfietspad. Let op! Meteen voorbij de grote 3-sprong bij ANWB-wegwijzer en links de Lunettenlaan steekt u bij fietswegwijzer L (fietsroute 63) de doorgaande weg (Boslaan) over. Ga dan meteen R (fr.61) over het fietspad met rechts de bushalte "de IJzeren Man". Na 20 m gaat u bij stalen afsluitboom en bordje "Militair oefenterrein Vughtse Heide" L over het bospad, met links een trafogebouwtje en hoge afrastering van de Lunettenkazerne (genietroepen). Negeer zijpaadjes.

(Na 100 m passeert u links de stormbaan van de kazerne).

Na 400 m, aan het eind van de hoge afrastering, gaat u aan de kruising RD en ga dan meteen aan de Y-splitsing L. Steek vlak daarna de bosweg over en loop RD door het bos (geen pad). Na 10 m gaat u L over het bospad met rechts de gracht van Lunette 3. Na 200 m gaat u aan de Y-splitsing L. (U verlaat de gracht van Lunette 3). Negeer meteen zijpad links.

5. Meteen daarna aan de ruime 6-sprong bij wkp 17 gaat L richting afsluitboom. Bij restant van spoorlijn, infobord "Ontruiming en sabotage" en voor afsluitboom gaat u R het bospad omhoog met rechts de gracht van Lunette 3. Negeer zijpaden. Na bijna 200 m aan de volgende ruime 6-sprong, bij de infoborden "gemeente Vught Lunetten" en "Fusilladeplaats", loopt u RD en via hek loopt u RD over de asfaltweg gelegen op Lunette 2. U komt bij het grote monument en het grote houten kruis bij de Fusilladeplaats. Hier staan, na 6 km wandelen, zitbanken.

(Op het grote monument staan de namen van 329 mannen, afkomstig uit het hele land, die hier om het leven zijn gebracht. In de "gracht" achter de namen ziet u de 8 houten palen waar de krijgsgevangenen zijn geëxecuteerd.

In juni 1944 wordt de eerste gevangene in Vught gefusilleerd. Massale executies vinden plaats in aug. en sept. 1944 onder druk van het oprukken van de geallieerden. Vanuit verschillende gevangenissen, maar met name uit de strafgevangenis in Scheveningen, worden de gevangenen naar Vught gebracht. Zonder enige vorm van rechtspraak worden zij hier ter dood gebracht).

Loop terug naar het hek en de ruime 6-sprong bij infobord "Fusilladeplaats" en ga dan meteen R tussen de paaltjes door over de zandweg richting Nationaal Monument/Kamp Vught met rechts de gracht van Lunette 2 en links afrastering van de Lunettenkazerne.

(Na bijna 500 m ziet u vlak voor kruising R op Lunette 2 weer het grote houten kruis dat bij de fusilladeplaats staat).

Na 500 m gaat u aan de kruising RD (pijl/wit-rood) over het smalle bospad met rechts een verbindingsgracht tussen twee Lunettes.

Na 200 m gaat u aan de kruising verder RD (pijl) richting Nationaal Monument/Kamp Vught.

(Degene die Barak 1b wil bezoeken, gaat hier L over het pad met links afrastering van kazerne. Aan de klinkerweg voor de Penitentiaire Inrichting Vught, waar de zwaarste criminelen van Nederland zijn ondergebracht o.a. terroristen en meneer Holleder (De Neus), gaat u L. Na 200 m gaat u voorbij hoge GSM-mast R (Astorias) over de klinkerweg. Neem dan de eerste klinkerweg L (Atlantis) met rechts voormalige barakken die omgebouwd zijn tot woonhuizen (woonoord Lunetten) waar sinds 1951 gezinnen wonen van Molukse ex-KNIL militairen. Aan het eind komt u rechts bij Barak 1b waar een infobord staat.

(Barak 1B is de laatst overgebleven authentieke barak van het voormalige SS-concentratiekamp Vught. In die barak zijn vanaf 1951 Molukse Nederlanders gehuisvest waarvan de bedoeling was dat ze weer terug konden gaan naar de Molukken De barak is een rijksmonument en is alleen te bezoeken in combinatie met een bezoek aan Nationaal Monument Kamp Vught)..

Na het bezoek loopt u hetzelfde pad terug naar de kruising en ga L (pijl).

Aan de T-splitsing gaat u L (pijl) met rechts de gracht horend bij Lunette 1. Aan de 3-sprong gaat u RD. Meteen daarna gaat u aan de T-splitsing bij wkp 16 R (15) over de asfaltweg met links het gebouw van het Nationaal Monument Kamp Vught.

(Links ziet u de grote toegangspoort van de zwaarbewaakte Penitentiaire Inrichting Vught waar de zwaarste criminelen van Nederland zijn ondergebracht o.a. terroristen en meneer Willem Holleeder (De Neus)).

(Als u het museum wilt bezoeken loop dan L naar de voorkant van het gebouw. Zeker eens doen).

Meteen voorbij het moderne gebouw gaat u bij infobord “Zerlegebetrieb Herzogenbosch” over het grindpad langs een restant van spoorlijn. Bij de hoge wachttorens, met voor u op het terrein een maquette van het voormalige concentratiekamp dat een totale oppervlakte had van 350.000 m², gaat u R over het klinkerpad met links de hoge prikkeldraadafrastering en nagebouwde halve barak 13 B en een aantal nagebouwde wachttorens, die lager zijn dan de originele torens. Waar de prikkeldraadafrastering bij wachttoren naar links buigt, gaat u R het paadje omhoog.

(Hier ziet u links op het kampterrein het “Monument der verloren kinderen”.

Het monument bestaat uit een natuurstenen onderstuk met daarop bronzen gedenkplaten, die aan de bovenkant verbonden worden met vier davidsterren. Op de gedenkstenen zijn alle 1269 namen van de kinderen aangebracht met hun leeftijd. De Joodse kinderen werden van

hieruit met een of beide ouders op transport gesteld onder het mom van overplaatsing naar een speciaal kinderkamp. Aangekomen in het vernietigingskampen Sobibor in Polen werden de meesten echter vrijwel meteen vergast).

Boven bij infobordje na zitbank gaat u L de smalle asfaltweg/fietspad omhoog.

6. Vlak voor de brug over het Drongelens kanaal officieel het afwateringskanaal 's-Hertogenbosch – Drongelen genoemd, gaat u bij wkp 15 R (6) over het bospad/kanaaldijk. Negeer zijpaden. Let op! Waar na 250 m het pad naar rechts buigt, gaat u L via het stukje klinkerpad omlaag. Beneden gaat u R over het brede graspad met links het met riet omzoomd kanaal.

(Het kanaal is tussen 1907 en 1911 gegraven om het Bossche Broek te ontlasten bij wateroverlast).

Negeer zijpaden rechts. Na 700 m gaat u bij markeringspaal (wit-rood/X) en bordje “militair oefenterrein Vughtse Heide” R het bospad tussen de paaltjes door omhoog. Meteen daarna aan de kruising gaat u RD omhoog en na 10 m gaat u aan de volgende kruising bij wkp 6 RD (5). Na 30 m gaat u aan de 5-sprong bij markeringspaal RD over het smalle paadje. (U verlaat hier de pijl). Vlak daarna aan de kruising voor mooi ven, gaat u L over het smalle pad met even verder rechts het volgende ven. Bijna aan het eind van dit ven gaat u aan de Y-splitsing R. Meteen daarna gaat u aan de kruising R langs de houten reling over het brede zandpad met rechts het ven. Na 30 m gaat u aan de 3-sprong scherp L over het zandpad. (U verlaat hier het ven). Aan de kruising loopt u RD over de brede mulle zandweg met rechts houten reling en links houten palen en u loopt tussen 2 vennen door.

7. Bijna aan het eind van de palen/houten reling gaat u L over het zandpad met links het ven. Voorbij het ven volgt u RD het zandpad. Aan de ruime kruising gaat u RD tussen de zandheuveldoor richting afsluitboom. Voorbij de afsluitboom gaat u aan de T-splitsing R en ga dan meteen aan de 3-sprong L. Aan de T-splitsing gaat u R met links de atletiekbaan. Bij parkeerplaats gaat u meteen bij houten paal met bordje “Leven en laten leven” R over het bospad. Aan de 3-sprong met 2 bomen in het midden gaat u L. Meteen daarna gaat u bij bordje “Militair oefenterrein Vughtse Heide” R over het smalle paadje door de greppel. Negeer zijpaden. Na 200 m gaat u aan de kruising bij (veel) houten palen (geel) L over de brede zand- bosweg. Aan de 3-sprong gaat u RD. Aan de 4-sprong op de zandvlakte gaat u R over het zandpad met rechts beneden een vennetje. Negeer zijpaadjes en loop RD over het zandpad gelegen tussen 2 vennen. Aan de T-splitsing gaat u L. Aan de 3-sprong gaat u R. Aan de 4-sprong gaat u RD en u komt weer bij Boerderij De Loonsebaan, de sponsor van deze wandeling, waar u nog iets kunt eten of drinken.

Korte historie Kamp Vught

De bouw van Kamp Vught, dat gefinancierd werd met geroofde Joodse goederen, vond in 1942 plaats door een Nederlandse aannemer. Op 13 jan. 1943 werd het concentratiekamp in gebruik genomen. De eerste gevangenen werden meteen ingeschakeld bij de verdere afbouw van het kamp. Dat was namelijk nog niet klaar: er was nog geen keuken, veel barakken hadden nog geen ramen en er was geen goede drinkwatervoorziening. De beroerde omstandigheden kostten in de eerste vier maanden 209 gevangenen het leven. In het kamp werden tussen jan. 1943 en sept. 1944 bijna 32.000 mensen opgesloten. Het kamp fungeerde als doorvoerkamp voor 12.000 Joden en tevens als kamp waar politiek gevangenen, zwarthandelaren, zigeuners, verzetslieden, gijzelaars, homoseksuelen en Jehovah's Getuigen werden vastgehouden. Relatief gezien was het regime in Vught mild, althans vergeleken met concentratiekampen elders en de Poolse vernietigingskampen. Maar dit betekende niet dat er geen wrede daden in het kamp plaatsvonden. Die waren er zeker. Daarbij vonden zeker 751 mensen de dood in Kamp Vught. Van hen werden 329 personen geëxecuteerd op de fusilladeplaats net buiten het kamp op het terrein van de Lunette 2. De anderen kwamen om van ziekte, honger en uitputting. Bekend is het Bunkerdrama van jan. 1944. Hierbij werden 74 vrouwen in een cel van 9 m² opgesloten, 14 uur lang, waarbij tien dodelijke slachtoffers vielen. Gruwelijk waren eveneens de diverse kindertransporten die vanuit Kamp Vught vertrokken naar de vernietigingskampen. Zo vertrokken in juni 1943 1269 kinderen (in de leeftijd van 0 tot 16 jaar), met een of beide ouders, uit Vught via Kamp Westerbork naar het Poolse vernietigingskamp Sobibor. Op 26 okt. 1944 arriveerden Canadese troepen bij Kamp Vught. De SS-kommando was kort hiervoor op de vlucht geslagen, maar niet voordat ze nog snel bijna 3500 geïnterneerden op transport hadden gezet naar de concentratiekampen Ravensbrück (de vrouwen) en Sachsenhausen (de mannen). Van deze kort voor de bevrijding gedeporteerde personen kwamen er velen om het leven. Begin jaren vijftig van de vorige eeuw werd het voormalige kampterrein in drie complexen opgedeeld: een militair gedeelte voor het Nederlandse leger, een jeugdgevangenis en een woongedeelte voor Molukse KNIL-soldaten en hun families (171). Om echt een idee te krijgen wat hier allemaal gebeurd is moet u beslist het museum Nationaal Monument Kamp Vught bezoeken.

Auteur: Jos Wlazlo.

Het Auteursrecht van deze tekst en het Databankenrecht op deze route ligt volledig bij Wandelgids Zuid-Limburg. Niets van deze wandelroute mag worden gekopieerd, verveelvoudigd of openbaar gemaakt zonder toestemming van de auteur.